

De Cock
ag 6 jaar
a daarom
pleggende
leantie en
dreigende

K. S.

en zich te
het onze)
d, (onder
al de ge-
armoe dit
kerk.
eering.
elgd, den
niet her-

aart 1547,
dat als
ers in den
t intentie,
loop is,

" naar de
dt verwe-

at nog de
hen als

trouwens

at destijds
aus Bene-
Saracenen
t dan die
i moesten
maakt ook:
aligen te
en werden
iet zonder
wonder is,
ng, waard
t, die van
pen. Daar
aus daar-
us is over
anteekene-
menische
he manier
meniers te
doop niet
niets meer
en is niet
had. Men
wil hem,
bepaalde
den: maar
herdoopen,

en prompt
fele, 659),
eenvoudig
dat ze van
(unnersijds
ome soms
rug (661).
an Sis tot
herdoopen,
n denkt er
rken, die

n kwamen
van Rome
n o.m. het
vaststond,
d. Kon dat
lig, als hij
naam is

advies van
of de ulte-
manier,
aan Knox
d, we kon-
le sterkste
gravamen

opvattin-
en zijn, als
maar geen
astig voor.
noodig is
ouwing.

K. S.

ab haereticis
m intentione
Baptismum;
a et decreta,
nc. Florent.

et comité
urt, die de
Ve toonden
socialisten

optrad. We zijn daarvoor behoorlijk van allerlei leedlijks beschuldigd, en blijven toch dankbaar, dat we het gedaan hebben.

Thans schrijven twee bladen over aanverwante kwesties. Het ééne is „Eenheid door Democratie“, dat we volgende week hopen te citeren. Het andere is „Evangelie en Volk“. Dat het blad een nationaal-socialistisch stempel vertoont, is ieder duidelijk, die de namen van den „opstelsraad“ leest: G. J. K. baron van Lynden van Horstwerde, dr W. Th. Boissevain, ds mr L. Ch. Ekeering, mr dr F. P. Guépin, J. Kranenburg, J. H. Scholte. In het nummer van 15 Jan. 1940 (2e jrg. nr 5) komt onder den titel „Witte Terreur“ (!) een „ingezonden“ voor van datzelfde comité, waarvoor dr v. d. Vaart Smit zijn religieuze toespraak hield, met verzoek op de convocatiekaart, uiterlijke kenteekenen (als fascistengroet e.d.) te vermijden.

In dit „ingezonden“ wordt een en ander gezegd over dr L. D. Terlaak Poot, hervormd predikant van Den Haag, tevens reserve-veldprediker. Het blad herinnert eraan, hoe aan dezen predikant „bij de debatten over de defensie-begroting in de Tweede Kamer nationaal-socialistische sympathie ten laste gelegd werd“.

Vervolgens wordt medegedeeld, dat de minister een onderzoek deed instellen; en dat daarbij werd geconstateerd dat genoemde predikant „geen lid was van het Comité „Terug naar het Evangelie“, volgens het blad was dit een „natuurlijk geheel overbodige en misleidende vraag, want dr Terlaak Poot was geen lid van het Comité, doch lid en voorzitter van den „Raad van Advies en Contact“ van voornoemd Comité“.

Op deze mededeeling volgt dan het verdere relaas. Dr Terlaak Poot verzekerde geen N.S.B.-er te wezen. Het moderamen van den kerkeraad der Herv. gemeente hielp ook een handje. De minister handhaafde dr Terlaak Poot in zijn functie van veldprediker.

Intusschen dankt het comité in dit door voorzitter en secretaris-penningsmeester ondertekende stuk voor zijn diensten, aan het comité bewezen. „Wij kwamen,“ zoo lezen we, „met dr Terlaak Poot in contact door middel van den leider der „Orde van Getuigen van Christus“, den heer G. J. K. baron van Lynden van Horstwerde, ontmoetten bij hem een open hart voor onze bedoelingen — (menige schriftelijke verklaring daarvan bewaren wij als dankbare herinnering) — en zagen hem later optreden als lid en voorzitter van onzen „Raad van Advies en Contact““.

Gemelde „Raad van Advies en Contact“ is wel ontbonden, zoo lezen we, maar, „al bedankte niemand van zijn leden, ook de voorzitter niet, zoo is de laatste actie van den voorzitter geweest dat hij ons Kerstmis 1938 een spreker bezorgde“.

Verder verklaart het stuk: „Het is ons niet duidelijk, hoe dit beklemtoneel (door dr Terlaak Poot) van de instemming met de houding der Chr. Historische Unie ten opzichte van de N.S.B. en hoe dit stelling nemen naar letter en geest, in overeenstemming te brengen is, met de houding, die wij van dr Terlaak Poot in 1937 en 1938 ondervonden hebben.“

Daar is iets in, dat ons onwaarschijnlijk aandoet en onder den druk van terreur aan dr Terlaak Poot blijkbaar ontworpen is.“

Hoe gekrenkt de heeren zich voelen leert volgende uittaling: „Zulke personen doen meer kwaad, dan wanneer zij ons nooit tegemoet gekomen waren. Dat zeggen we ook op het geval-Ouwerkerk.“

Natuurlijk kunnen wij ons niet verder hierover uitlaten. Maar deze dingen zijn publiek. We meenen in het bovenstaande reden te hebben voor de vraag: Zijn wij waakzaam genoeg?

Ik geloof het eigenlijk niet. De verkapte N.S.B.-organisaties zijn vele.

K. S.

VAN HET HEERLIJK AMBT

Inleiding.

„De Reformatie“ is geen theologen-blad, nog minder een vakblad voor de dominees.

Dat is waar; maar even waar is het, dat zij toch wel door velen van onze Dienaren des Woords wordt gelezen en dat, wat in eerste instantie den domineé raakt, verder ook van betekenis is voor het leven der gemeente en daarom ook zeker de belangstelling heeft van heel Gods volk.

Zoo komt het, dat ik, in overleg met den Hoofdredacteur, vrijmoedigheid heb gevonden, om in „De Reformatie“ geregeld eens iets te schrijven over de praktijk van het werk van den Herder en Leeraar.

Van harte hoop ik, dat inzonderheid de jongere collega's en de aankomende collega's er iets aan zullen hebben, dat de ambtszorgen, die de ambtsblijdschap bij zoo menig een zoo zeer temperen, er iets door mogen worden verlicht.

Zoo nu en dan kom ik wel in aanraking met jonge predikanten.

Gelukkig mag ik zeggen, dat ik onder hen zoo goed als nooit iemand aantref, die niet van ganser harte het ambt liefheeft.

Zij vinden allen het ambt, waartoe zij geroepen zijn, een heerlijk ambt.

Zij zijn er allen zoo blij mee en zoo dankbaar

voor, dat Christus, Die Zijn Kerk vergadert, beschermt en onderhoudt, hen wil gebruiken als instrumenten, door wie Hij dat werk uitricht.

Daarin ligt voor onze Kerken een groote rijkdom. Christus is niet afhankelijk van Zijn instrumenten. Hij kan Zijn werk ook uitrichten door menschen, die hun ambtswerk doen zonder vreugde, zonder liefde.

Maar regel is, dat waar de Herders dienen en arbeiden als huurlingen, de kudde daardoor schade lijdt.

Nog eens, zoo is het onder ons, Gode zij dank niet. Ik geloof niet, dat ik mij vergis, wanneer ik zeg, dat juist in de laatste jaren onze jonge predikanten zoo klaar zien de heerlijkheid van het ambt en met zooveel heilig enthousiasme ingaan tot de vervulling van het ambt.

Misschien heeft daartoe meegewerkt het feit, dat het zoo moeilijk is een plaats in den Wijngaard te vinden.

Dat is toch een gewoon verschijnsel, dat de schoonheid van een ding zich klaarder aan ons vertoont, naarmate de inspanning, waarmede het moet worden verworven, groter is.

Maar zeker is dit, dat een helderder inzicht in het Verbond, in den rijkdom van het Woord, in de taak van den Dienaar des Woords, de glansen die er liggen over het ambt van Herder en Leeraar, krachtiger hebben doen spreken.

Ik ben vast overtuigd, dat het een bittere miskenning is van Gods werk, wanneer men den toestand in ons kerkelijk leven, tegenover die van 50, 60 jaar geleden zou willen teekenen, gelijk het helaas wel gedaan wordt, met het rijmpje:

Voorheen:

„De kerken van hout,
De leeraars van goud“.

Thans:

„De kerken van goud,
De leeraars van hout“.

Dat is niet waar.

Laten wij beginnen met daar dankbaar voor te zijn. Over het algemeen hebben onze dominees hun ambt zeer lief, hebben zij een open oog voor de heerlijkheid daarvan en zijn daarin bezig met groote toewijding.

Dit neemt evenwel niet weg, dat zij het met de vervulling van dat ambt wel eens heel moeilijk hebben.

Integendeel; juist het inzicht in het gewicht en de heerlijkheid van het werk kunnen oorzaak zijn, dat iemand daardoor zich gedrukt en — gereemd gevoelt.

Laat ik dit al dadelijk mogen zeggen ten troost van die jonge dominees en hulppredikers, die het zoo zwaar hebben.

Dat gij het zoo zwaar hebt bewijst heelmaal niet, dat gij niet voor het ambt zoudt deugen; de oorzaak daarvan kan heel goed zijn een ambtsbesef, dat u, als gij, door Gods goedheid, eenmaal dien angst, dien druk overwonnen hebt, tot uitnemende, boven anderen uitstekende Dienaren des Woords zal maken. Die angst en die druk moeten evenwel overwonnen worden.

Zij hinderen u in de vervulling van uw roeping; ook zijn zij niet goed voor den Heere — Hij, Die ons roept, wil ons ook geven alles, wat wij tot het volbrengen van die roeping noodig hebben. Die angstige bezorgdheid is daarom in den grond der zaak ongelooft, wantrouwen, waaraan gij zeker geen plaats in uw leven geven moogt.

„Ja maar“, zegt ge, „ja maar, het is zoo moeilijk“. En dan denkt ge vooral aan dat klaar krijgen van uw preeken, iederen Zondag opnieuw.

Ja, ik weet dat wel, hoe ontzaglijk zwaar menig een het in de eerste jaren daarmee heeft.

Daar zijn niet weinigen, die zich des Maandags zoo prettig en opgelucht gevoelen.

Maar nauwelijks is het Dinsdagmorgen, of zij zien aan de kim de wolken al weer omhoog komen. Woensdag gaat nog zoowat, maar Donderdag is de hemel alweer heelmaal betrokken en die betrokkenheid wordt zwaarder, duisterder, naarmate de Zaterdagavond dichterbij komt. De laatste dagen van de week leven zij in verschrikkelijke spanning. Zij kunnen zich met niets anders bezig houden dan met hun preek.

De dagen zijn te kort.

De nacht moet te hulp geroepen.

Tot in den morgen van Zaterdag, van Zondag zitten zij op hun studeerkamer.

Die wat zwak van zenuwen zijn, leven in een overspanning, die op den duur hun kracht breekt. Maar ook wie sterker is, voelt zich toch des Zondagmorgens niet frisch en flink en de Maandagmorgen brengt met het gevoel van ontspanning tegelijk een gevoel van uitputting.

Voor zulke dominees is het een heerlijkheid, dat zij eens een vacaturebeurt hebben te vervullen, en zij vrij zijn preeken te maken.

Niet omdat zij preeken maken geen een o o i, maar omdat zij het zoo'n zwaar werk vinden.

Zoo wordt, wat het heerlijkste, het schoonste is in iemands leven, tot een voortdurend, martelend kruis.

Zoo wordt de Zondag, waarop men, als Christus' dienstknecht, Zijn volk mag dienen met Woord Gods; de Zondag, die als een feestdag telken week

moest worden ingewacht, tot een berg, een duistere dreiging, waartegen men opziet, waarvan men zegt: „Was ik er maar weer overheen“.

En niet weinigen zijn er, die hierdoor er toe komen om te zeggen: „Ben ik wel geschikt voor het ambt, zou ik het maar niet liever neerleggen?“

Ja, dat is moeilijk.

En nu wil ik zoo graag in deze rubriek beginnen met eenige dingen te zeggen, die misschien kunnen meehelpen om bij deze en gene die moeten wat lichter te maken.

Natuurlijk zal, wat ik zeg, in hoofdzaak hierop neerkomen, dat ik vertel hoe ik het heb met mijn preek-maken, een methode, waarbij ik mij altijd wel heb bevonden, die mij, na meer dan 25 jaar, inderdaad nog elken Zondag tot een feestdag maakt, waarnaar ik verlang, die zijn glans vooruit werpt over de laatste dagen der week.

Niemand zal deze methode onveranderd behoeven over te nemen. Ik geef van tevoren toe, dat er wel enkele dingen zijn, waarin een ander het beter weet en doet.

Ik geef alléén maar mijn ideeën, of het misschien oorzaak mocht zijn van meer vreugde in het leven van dezen of genen medebroeder in de bediening en daardoor van grooteren wasdom van 's Heeren Kerk.

De volgende maal begin ik dan D.V. enkele artikelen over: „Hoe maak ik mijn preek?“

D. v. D.

INTER NOS.

PAPE - de Afscheiding - JANSSEN.

VI.

De strijd gestaakt. — Boekjes.

Het Koninklijk Besluit, waardoor Scholte geroepen wordt de pastorie te ontruimen, heeft groote gevolgen. Het wordt nu Scholte's volgelingen duidelijk, hoe bitter weinig zij van een proces om de goederen te verwachten hebben, en ze geven den strijd dan ook op.

We lezen in een brief van Pape, van 8 April:

„Hedenmorgen werd ik niet weinig verrast, dat zich een ex-diacon van Genderen bij mij met het verzoek liet aandienen, om mij een woordje te spreken. Ik liet den man bij mij komen, ontving hem beleefd, en vernam dat hij met zijn collega de diaconie-gelden aan mij wilde overgeven, want dat het nu lang genoeg was: hij verzocht mij voorts om te mogen weten, hoe hij zich van Scholte het best kon scheiden. Op het eerste punt berichtte ik hem, dat daar het Klassikaal Bestuur de zaak der Diaconie aan een procureur had overgegeven, deze hem deswege geciteerd had, hij dan ook het best zoude doen, om zig met zijn mede-diacon naar 's Bosch te vervoegen, om daar de quæstie te termineren. Op het tweede punt verwees ik hem naar den consulent, doch voegde er bij, dat hij het al of niet doen of laten konde, naar verkiezing, want dat het Klassikaal Bestuur ja met leedwezen de verbijstering had gezien, doch vastelijk besloten had, geen haarbreed aan dweeperij en overmoed toe te geven. De man zeide mij: morgen gaan wij naar Den Bosch, en ik wil met al het gewar niets meer te doen hebben. Ds Scholte, voegde hij er bij, zal zich nog aan de galg helpen. — O, ho vriend, hernam ik, gij zijt in het een zoo blind als in het ander, aan de galg komt hij wel niet, maar in het gekkenhuis is iets anders.“

„Hij berichtte mij ook dat Joh. Branderhorst, de grootste der dweepers, als ex-kerkmeester de goederen zoude afgeven, en de gerezen kosten betalen, en dat men vrij algemeen begon te wenschen, dat er N.B. geen sikkepitje gebeurd was.“

„Zie, zoo staan de zaken nu, post nubila phoebus!“

Straks capituleert ook Branderhorst — onder Pape's hoongelach (14 April):

„Onze advocaat in 's Bosch heeft J. Branderhorst doen dagvaarden om f 5000 cautie te stellen voor de proceskosten, of zig anders aan de gijzeling te onderwerpen. Het woord gijzeling werd door Jan Branderhorst in zijne hooge geleerdheid niet anders gelezen dan geeseling, en de vrome man, die goed en bloed verklaarde over te hebben voor de „auwe lier“ is benaauwd voor een warme rug geworden, en heeft... ootmoedig verklaard, alle goederen en fondsen der kerk over te geven. De anecdote is geld waard! Ik wist niet hoe men aan het gerucht kwam, dat Jan Branderhorst wel eens gegeeseld zoude kunnen worden, omdat voegde men er bij, hij tegen den Koning geprotesteerd had.“

„Scholte zelf“, zoo schreef Pape 8 April, „houdt zich groot, en gaf aan de ex-diaconen ten antwoord, toen zij hem zeiden plan te hebben zich naar mij te begeven: gij moet weten, wat gij voor het heil der gemeente over hebt.“

De definitieve overhandiging heeft plaats in Mei — den 4 Mei daaraan volgende gaven de gewezen regerende kerkvoogd en diacon te Genderen, alsmede de kerkvoogd te Doeveren, zonder den uit-